

כה אלול תש"פ
14/09/2020
מספר מסמך: 833807

נוהל ניתוב תיקי אכיפה בתחום הבטיחות בעבודה בענף הבנייה

א. מטרת הנוהל:

נוהל זה מיועד להגדרת כללים לניתוב תיקי אכיפה להליך פלילי, ביחס להפרות בטיחות בלבד שנקבעו במסגרת התוספת השנייה לחוק להגברת האכיפה של דיני עבודה, תשע"ב – 2011 (להלן: "החוק להגברת האכיפה")¹. נוהל זה יקוים בידי עובדי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית שבמשרד העבודה (להלן: "המינהל") בלבד והוא אינו בא להחליף או לגרוע או להוסיף על נוהל משרד העבודה והרווחה (התמ"ת לשעבר) הקיים בדבר ניתוב תיקים להליכים פלילים מיום 20 לנובמבר 2012, העומד בפני עצמו ואינו עוסק בעבירות בתחום הבטיחות בעבודה.

ככלל, ברירת המחדל היא אכיפה בהליך המינהלי בהתאם לחוק להגברת האכיפה (להלן: "הליך מנהלי"), אך במקרים מסוימים ישנה הצדקה לטיפול במסגרת ההליך הפלילי. בנוהל זה יוגדרו קווים מנחים להפעלת שיקול הדעת באכיפה, דהיינו בחירה בהליך פלילי למרות ברירת המחדל האמורה. ההליך הפלילי ינוהל באמצעות חוקרי המינהל ובהנחיית מנהל יחידת החקירות שבמינהל (להלן: "הממונה"). לא ניתן לנקוט במקביל בהליך מינהלי ובהליך פלילי ביחס לאותן נסיבות ולאותו המפר. אם מתקיים הליך פלילי כאמור לא יפתח המינהל בהליך מינהלי, נגד אותו אדם.

עוד יובהר כי נוהל זה אינו מתייחס ואינו משנה את חלוקת העבודה בין משטרת ישראל ומשרדנו כפי שנקבעה בנוהל מס' 03.300.169 – נוהל משותף לחקירת תאונות עבודה (מ"י, משרד העבודה והרווחה, פרקליטות).

ב. ניתוב להליך פלילי יתבצע בהתאם לעקרונות הבאים:

1. כאשר הנסיבות מצביעות על חומרת העבירה/ות:

- קיימת אינדיקציה לשיטתיות ביחס לביצוע ההפרה ו/או כאשר קיימת אינדיקציה לכך שההפרה נעשתה בתכנון מראש, בין היתר כדי להפיק רווח.
- בנסיבות בהן מנהל העבודה או נושא משרה בכירה אצל מבצע הבניה או מבצע הבנייה מפריעים למפקח העבודה בעבודתו באופן שאינו מאפשר לו לבצע עבודת פיקוח או אכיפה מינהלית. עם זאת, יובהר כי כאשר המדובר בהפרעה למפקח המתבצעת בנסיבות חמורות (אלימות פיזית, כליאה וכד') תתבצע פניה למשטרת ישראל.

¹ סימן ב' בחלק ב' וסימן ב' בחלק ג' של התוספת השנייה בחוק להגברת האכיפה

- באתר שבו הוטל צו האוסר לבצע עבודות באתר בשל ליקויים מרובים² ובנוסף קיים חשד לביצוע אחת מן העבירות הבאות:
 1. לא נערכה בדיקה על ידי בודק מוסמך לפיגום ממוכן לפי תקנה 50 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988.
 2. לא נערכה בדיקה על ידי בודק מוסמך לעגורן צריח לפי תקנה 86 לתקנות הבטיחות בעבודה (עגורני צריח), תשכ"ז – 1966.
 3. מופעל עגורן צריח בניגוד להוראות בכתב שנתן בודק מוסמך לפי תקנה 90 לתקנות הבטיחות בעבודה (עגורני צריח), תשכ"ז – 1966.
- בשל צרוף סעיפי ליקויים המסכנים את שלומם ו/או בריאותם של אנשים במקום עבודה, המצוינים בנספח 1 להנחיות להטלת צו בטיחות האוסר ביצוע עבודות באתר³ כדלהלן:
 - א. צרוף סעיפים 1 + 3 + 8 + עבירה בעניין אי מינוי עוזר בטיחות באתר הבניה.
 - ב. צרוף סעיפים 1 + 3 + 8 + ליקויי חשמל מסכני חיים.
 - ג. צרוף סעיפים 3 + 5 או 6 + 8 + אי הימצאות מנהל עבודה באתר בעת הביקור.
 - ד. באתר שהוצא לגביו צו הפסקת עבודה עקב תאונה קשה או קטלנית, בצרוף 3 סעיפי ליקויים שונים מתוך הרשימה שבנספח 1 להנחיות להטלת צו בטיחות שנצפו בעת ביקור מפקח שהתקיים שלא בעקבות התאונה.
- כאשר כנגד הגורם המפר או כנגד בעל הסמכות בתאגיד קיימת אינדיקציה לכך שהמדובר במפר סדרתי בהתאם לאמור בנספח המצורף לנוהל זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
- במקרים בהם מתרשם גורם משפטי בכיר בלשכה המשפטית או גורם בכיר במינהל כי ישנן נסיבות חריגות המצביעות על חומרה יתרה, יועבר התיק להתייעצות בפורום של נציג בכיר מטעם המינהל, גורם בכיר מטעם הלשכה המשפטית וגורם בכיר מטעם התביעה, ובכפוף להחלטה מנומקת בכתב – ינותב התיק למסלול המתאים.
- 2. כאשר מתנהלת חקירה פלילית אחרת (אירוע אחר) כנגד אותו מפר ולא ניתן לנהל במקביל הליך לאכיפה מינהלית מחשש לשיבוש החקירה.
- 3. כאשר במסגרת אותו אירוע, מתקיים חשד נגד אותו חשוד כי ביצע עבירה אחת שמסווגת במסגרת נוהל זה כעבירה שבגינה יש לנתב את התיק לחקירה פלילית, והפרות נוספות שניתן לאכוף בהליך מנהלי, כל התיק ינותב למסלול הפלילי.

² בהתאם להנחיות להטלת צו בטיחות האוסר על ביצוע עבודות במקום עבודה שמפורסמות באתר האינטרנט של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים:

<https://www.gov.il/he/departments/policies/employment-procedures-guidelines-safety-order-in-workplace>

³ <https://www.gov.il/he/departments/policies/employment-procedures-guidelines-safety-order-in-workplace>

4. ההפרות המנהליות המוגדרות במסגרת התוספת השנייה לחוק להגברת האכיפה⁴ ניתנות לאכיפה, ככלל, נגד מבצעי בניה ונושאי משרה מטעמם ואינן כוללות עבירות שבוצעו על ידי בעלי תפקידים אחרים באתר הבנייה (גורמים מוסמכים בהתאם לחקיקת הבטיחות בעבודה כמו מדריך לעבודה בגובה, בודק מוסמך, מנהל עבודה וכד'). האכיפה נגד בעלי התפקידים האחרים יכולה להיעשות רק במסלול הפלילי. יובהר כי ניהול הליך פלילי נגד בעלי תפקיד שנגדם לא ניתן לנקוט בהליך מנהלי לפי החוק להגברת האכיפה, אין בו כשלעצמו כדי למנוע נקיטה בהליך מנהלי נגד מבצע בניה או נושא משרה מטעמו שביצע באותו אירוע או באותו אתר בניה הפרות שונות. עם זאת, במקרה שבו במסגרת אירוע אחד ישנן חשדות לביצוע עבירות שונות שבוצעו בחלקן על ידי מבצע בנייה ובחלקן על ידי בעלי תפקיד אחרים שנגדם לא ניתן לנקוט בהליך מנהלי, ומתעורר חשש כי ניהול ההליכים השונים במקביל יביא לשיבוש הליכי החקירה הפלילית, ייתכן שכלל התיק יטופל במסלול הפלילי או שהאכיפה במסלול המינהלי תושהה לזמן מסוים. הטיפול במקרים בהם הפיצול בין ההליכים מוביל לחשש לפגיעה בהליך הפלילי, ייקבע בהתייעצות עם התובעת הראשית במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, והנימוקים לאופן הטיפול יתועדו בכתב.

5. כאשר המדובר בעבירה שבוצעה לפני יום 1.1.18⁵.

ג. **איסור על עבודת נוער** - למען הסר ספק יובהר שכל עבודת קטינים באתר בניה היא עבירה פלילית ולא ניתן להטיל בגינה עיצומים כספיים, בשל חומרתה הרבה. ועל כן נוהל זה אינו כולל התייחסות לאפשרות להטיל עיצומים כספיים במקרים של עבירות על חוק עבודת הנוער, תשי"ג-1953.

תחילתו של נוהל מיום 14.09.2020.

⁴ סימן ב' בחלק ב' וסימן ב' בחלק ג' של התוספת השנייה בחוק להגברת האכיפה

⁵ יום כניסתו לתוקף של החוק להגברת האכיפה ביחס להפרות בטיחות בלבד שנקבעו במסגרת סימן ב' בחלק ב' וסימן ב'

בחלק ג' של התוספת השנייה לחוק

נספח

אינדיקציות להפרות סדרתיות :

תיאור ההפרה	התנאים להפניה להליך הפלילי
1. אי מינוי מנהל עבודה. בתחילת עבודה באתר בנייה או במקרה שמנהל העבודה עזב ולא מונה אחר במקומו. לפי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988, [תקנה 2(ב', ו-ג')]	מקרים של מבצעי בניה שב-5 השנים האחרונות נמצא שהוצאו לגביהם יותר מצו בטיחות אחד בגין אי מינוי מנהל עבודה או עזיבת מנהל עבודה. ואי מינוי מנהל עבודה אחר במקומו.
2. הפרת צווי בטיחות	הפרת צווי בטיחות יותר מ-2 פעמים במהלך 3 שנים אחרונות באותו אתר בניה.
	הפרת צווי בטיחות יותר מ-2 פעמים במהלך 5 שנים אחרונות באתר בניה אחד או יותר של המבצע.
3. ביצוע הפרות בטיחות חוזרות	נערכו באתר במהלך 3 השנים האחרונות שני ביקורי מפקח לפחות ונמצאו בכל ביקור 2 הפרות ויותר הרשומות בצו להגברת האכיפה ואשר בגינן ניתנה סנקציה/ית של התראה, עיצום כספי או סנקציה/ות פלילית/יות.

בכבוד רב

אינג' יחזקאל שורצמן

מפקח עבודה ראשי

Hezi.Schwartzman@labor.gov.il